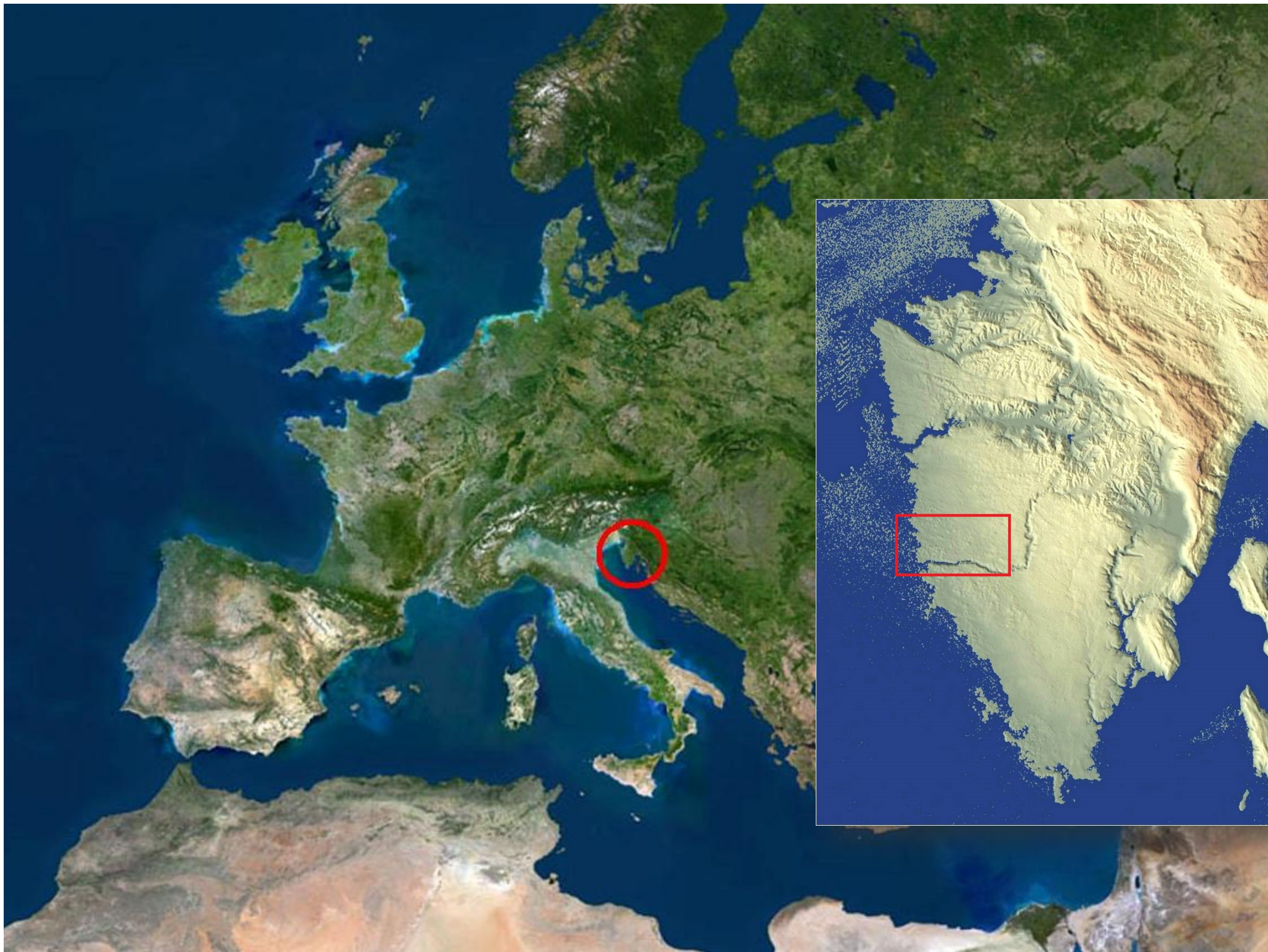

TOPONIMIJA OPĆINE VRSAR – ORSERA, ISTRA, HRVATSKA

Prof. dr. sc. Klara Buršić-Matijašić
SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
Filozofski fakultet

- *Toponimija* – nauka koja se bavi proučavanjem toponima.
- *Toponim* grč. (*topos* – mjesto, kraj + *onoma* – ime, naziv) vlastito ime ljudskog naselja (grada, sela) i geografskog pojma (more, rijeke, planine, itd.).

1 : 50 000

HTRS

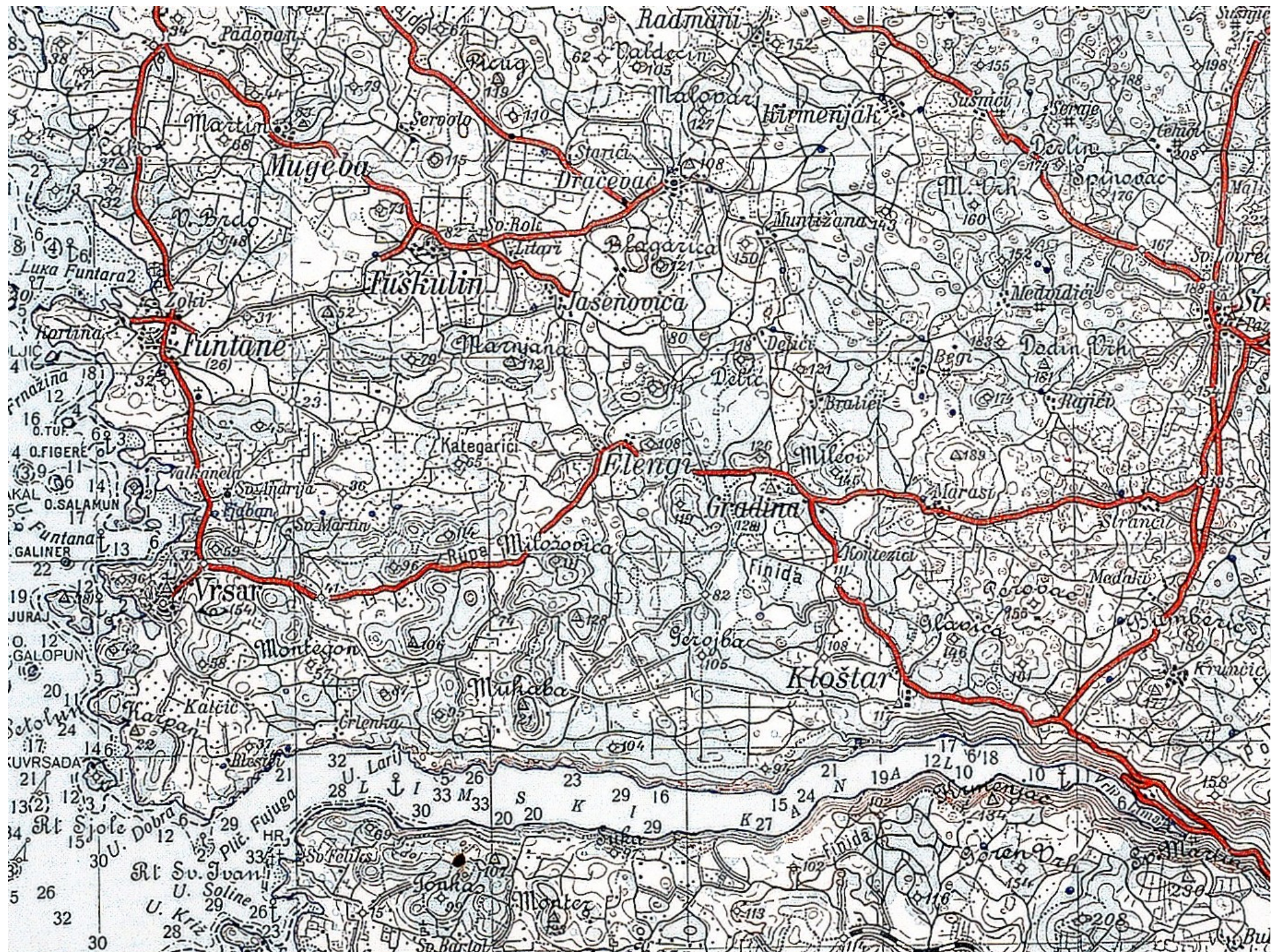
Koordinate: E = 276631.15, N = 5007335.17

[User guide](#)

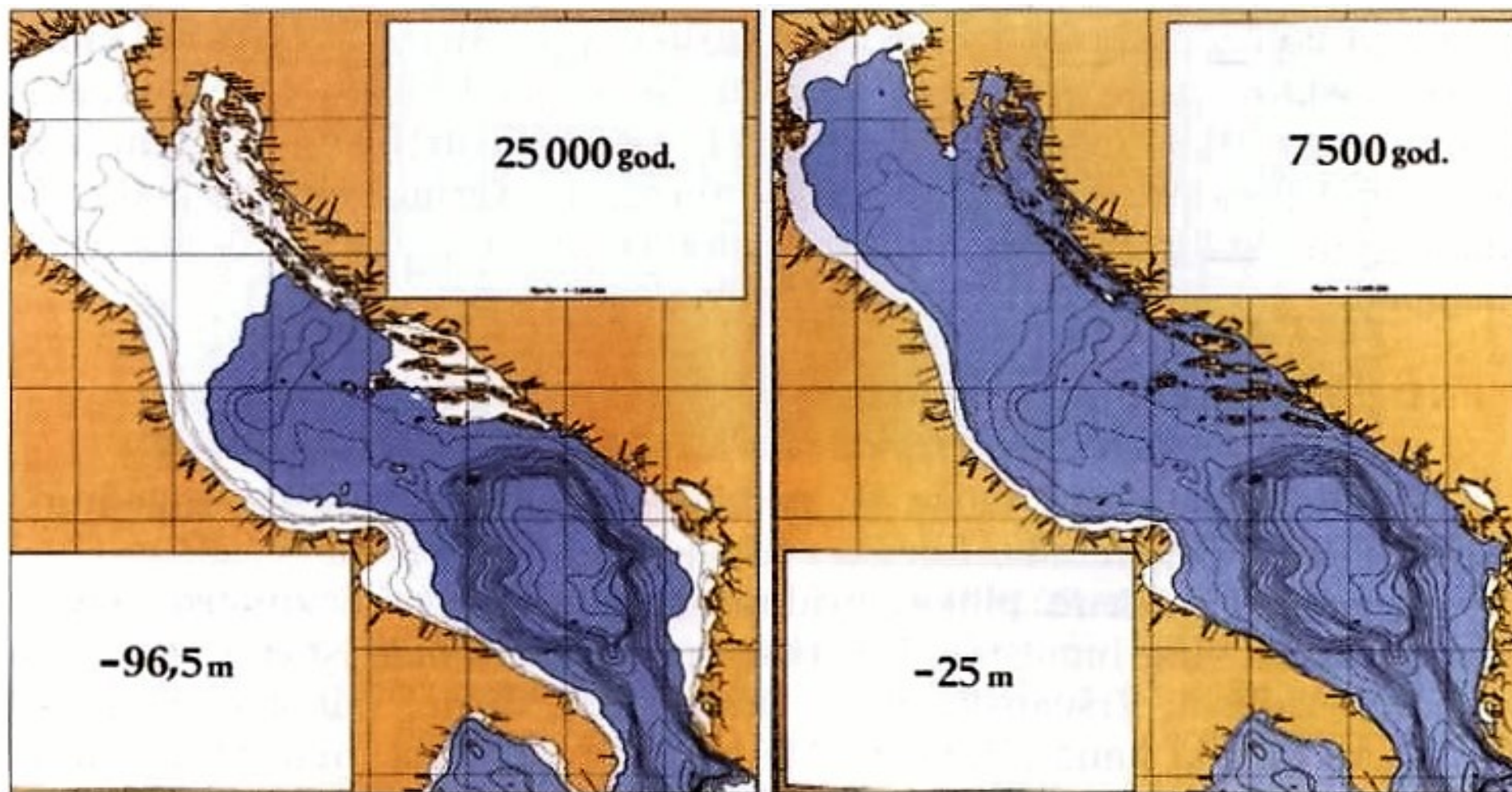
[Upute za korištenje](#)

[Informacije](#)

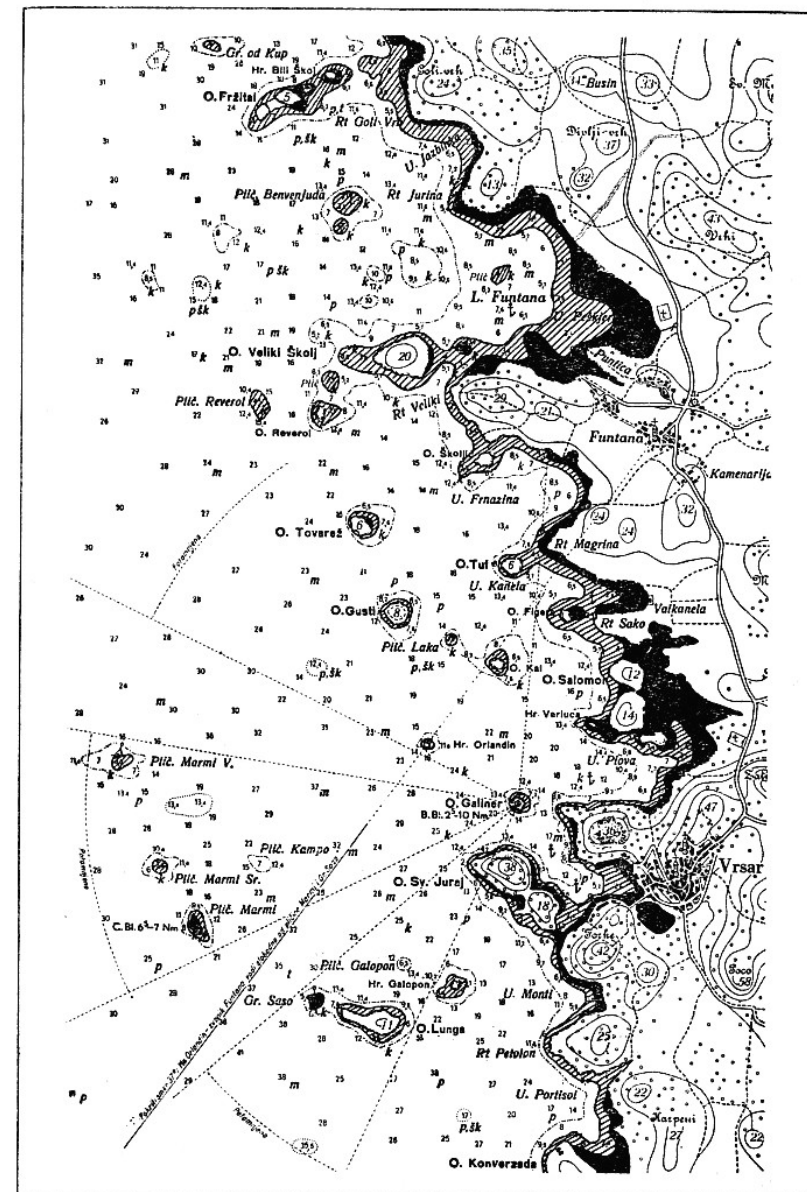
RPIS IT

Protok vremena

- Promjena obalne linije

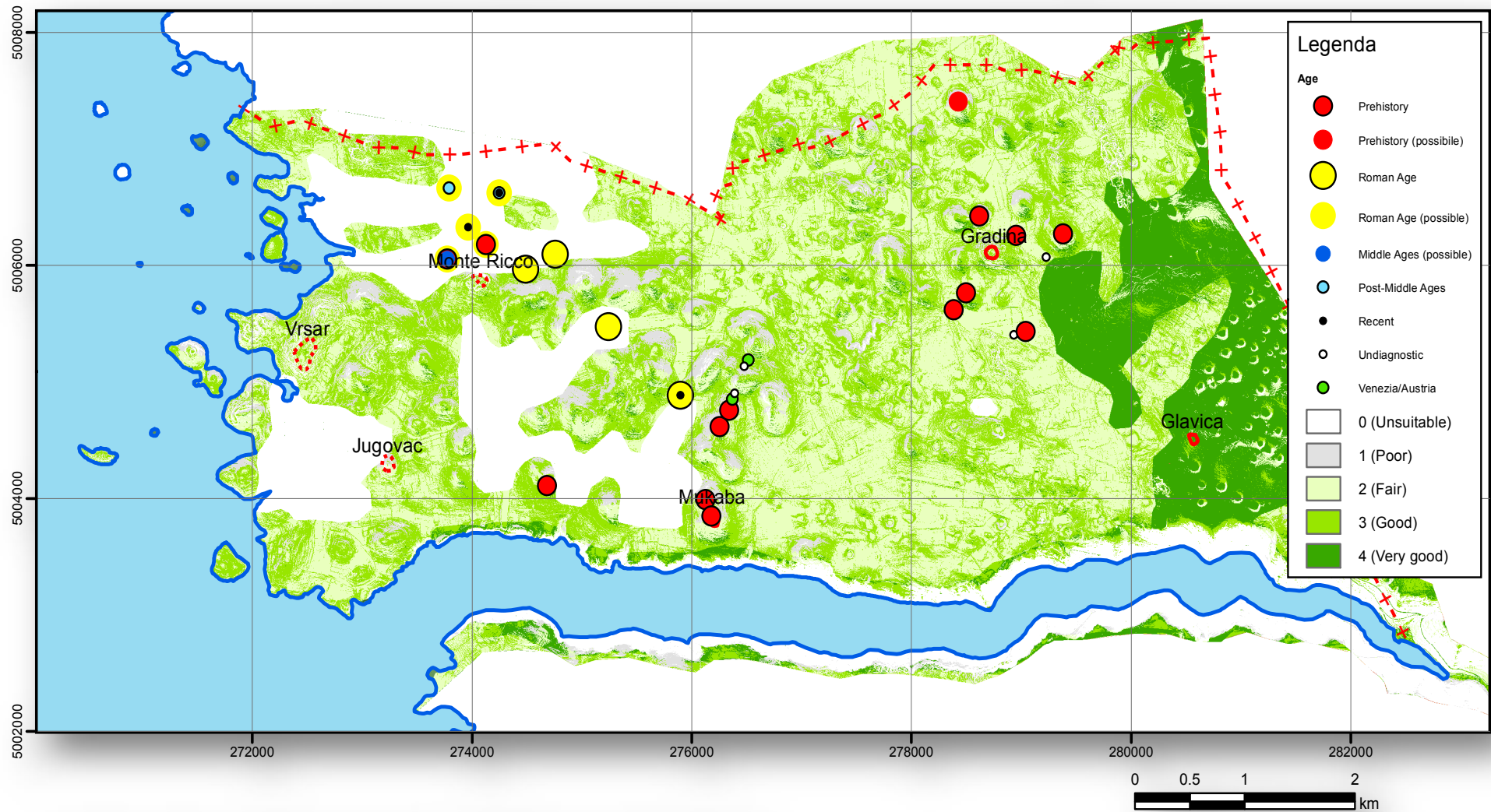
Tab. XIX — Vjerojatni izgled obale u antici šireg područja Vrsara.

Taf. XIX — Wahrscheinliches Aussehen der Küste in der Antike des weiteren Gebietes von Vrsar.

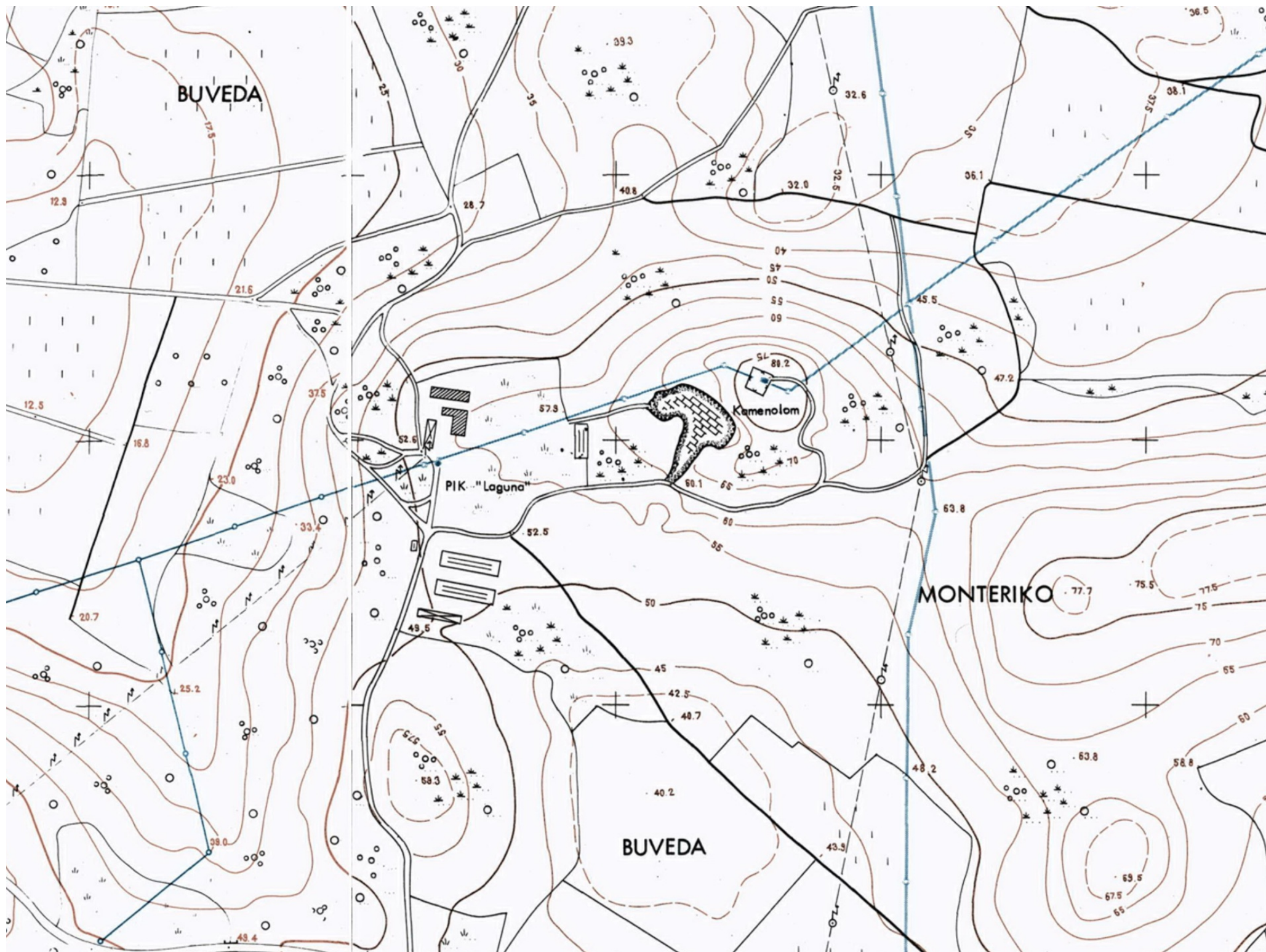
RAT - ROPH PROJECT

Vrsar Municipality Territory - Olive score and archaeological sites

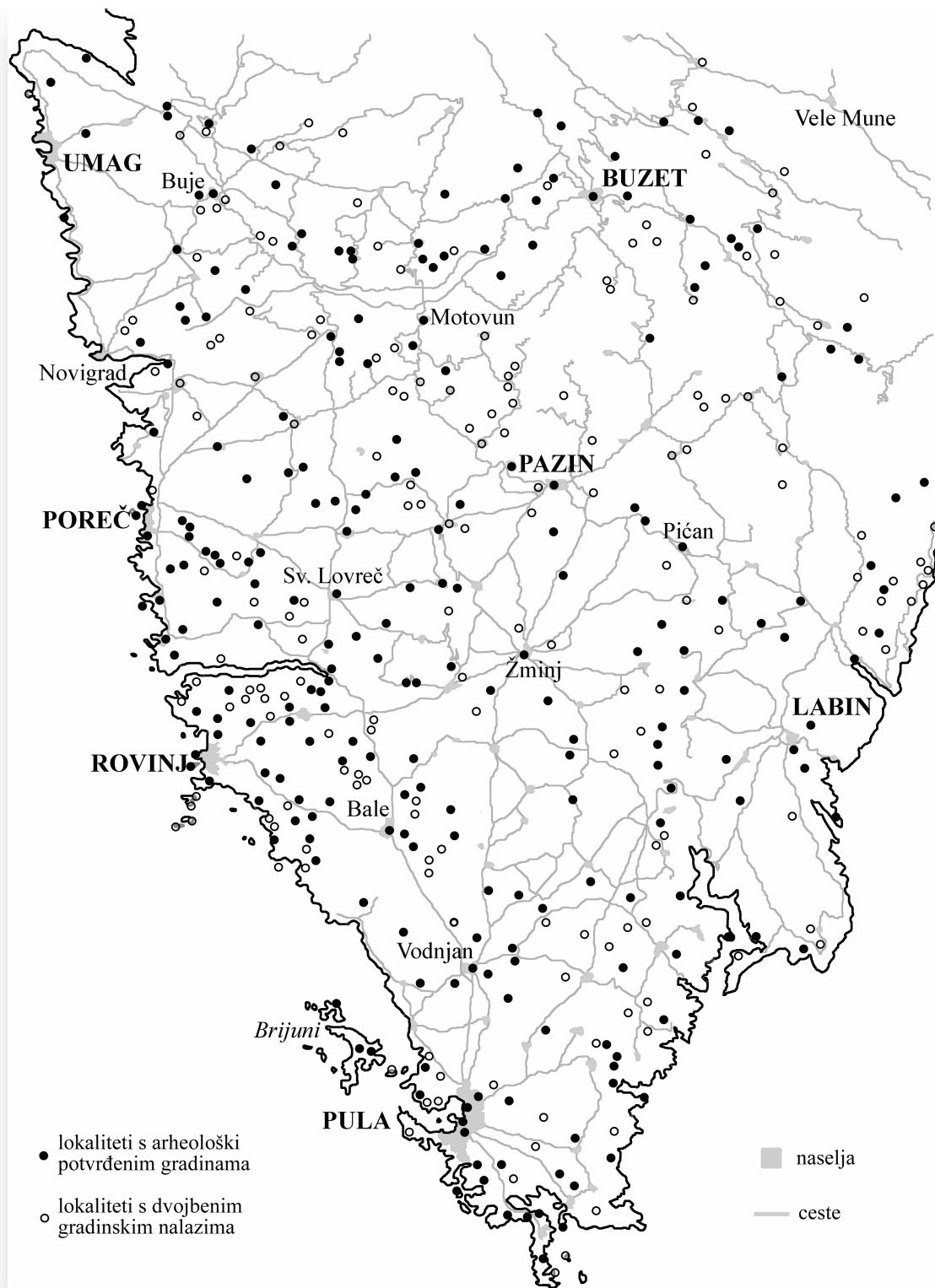

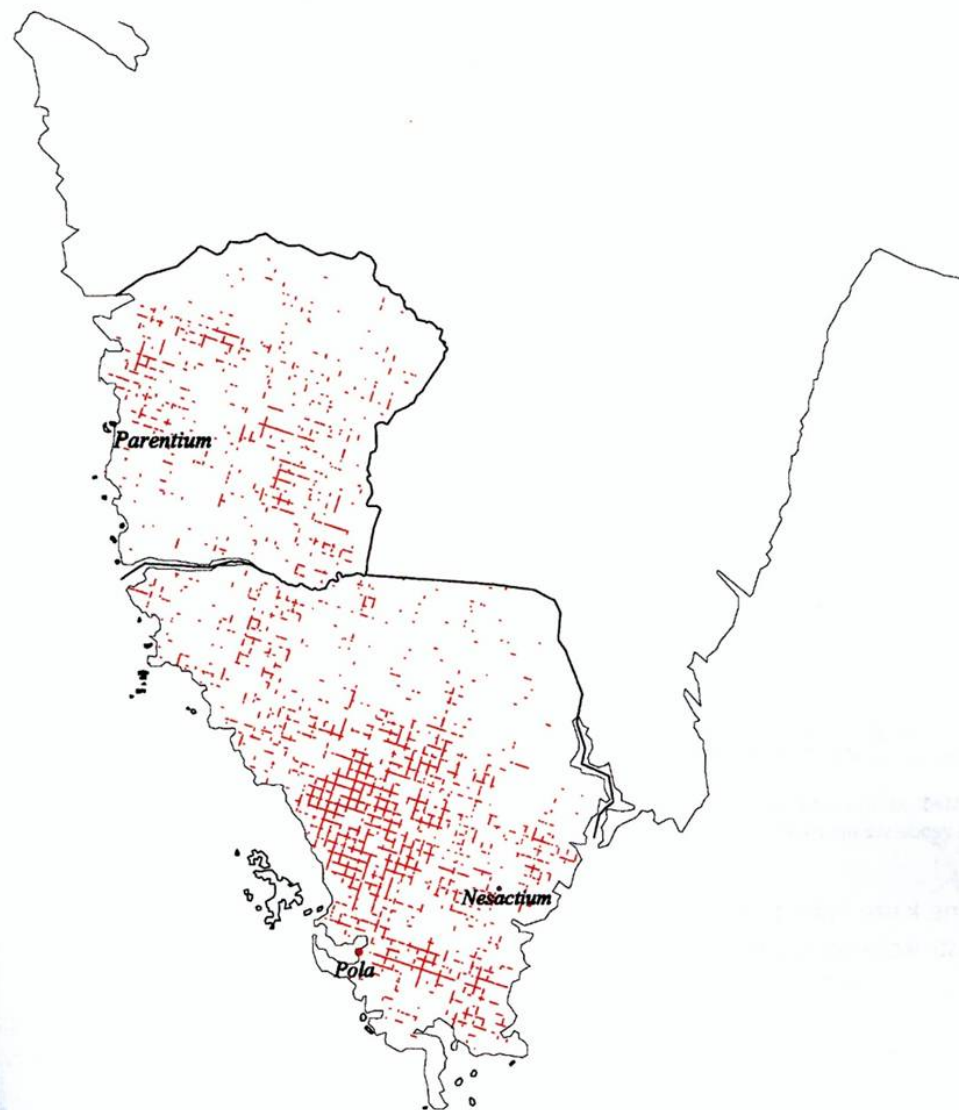
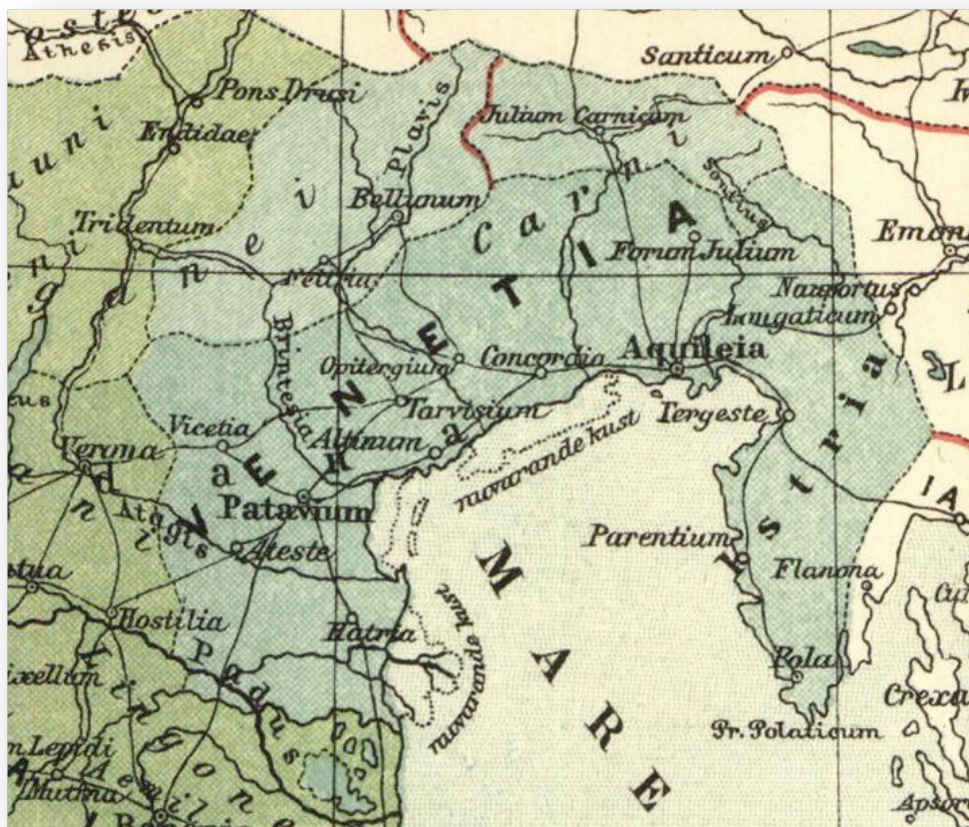

Castellier
 Castelir
 Castion
 Gradina
 Gradiška
 Gračišće
 Gradec
 Kaštelir
 Kaštelijer

Buršić-Matijašić, 2008

Slika 3. Vidljivi ostaci rimske centurijacije Istre (izradio D. Bulić).

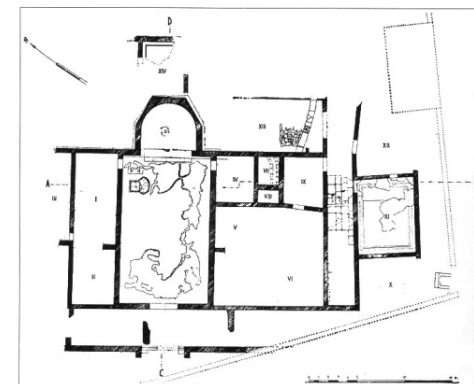

Fig. 33. Plan de la villa de l'Antiquité tardive (Mirabella Roberti 1944a = 1979, 80).

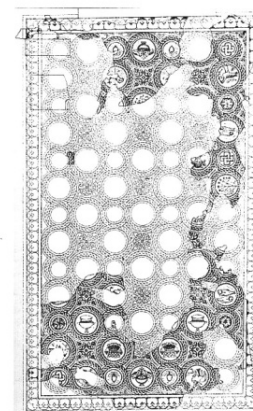

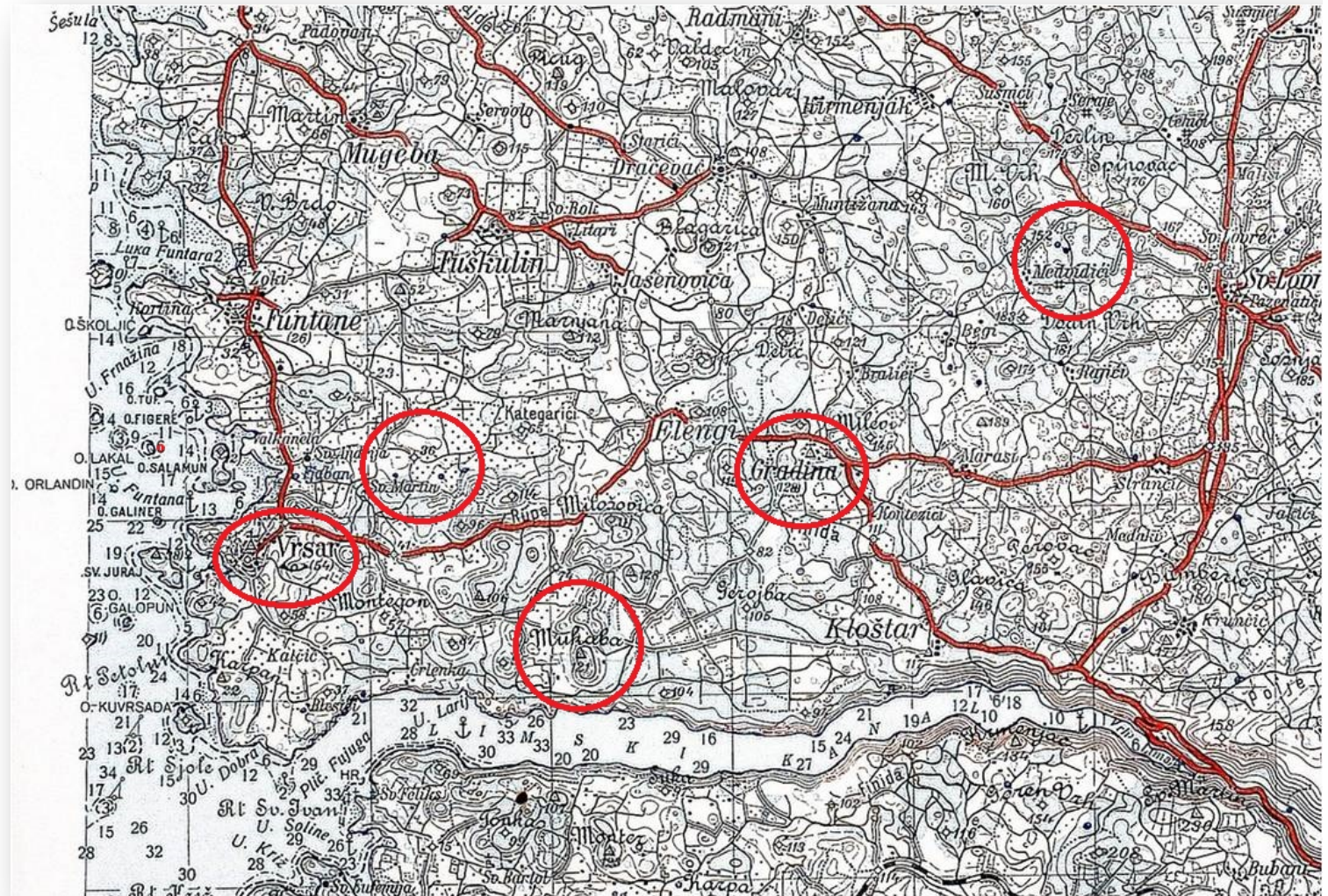
Fig. 34. Mosaïque 1 (Mirabella Roberti 1944a = 1979, 80).

Fig. 35. Mosaïque 2 (Mirabella Roberti 1944a = 1979, 80).

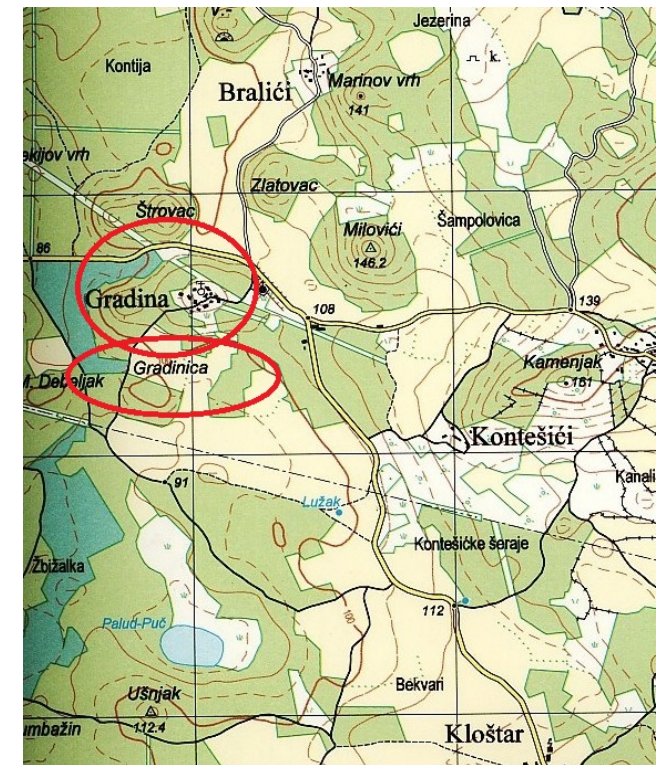
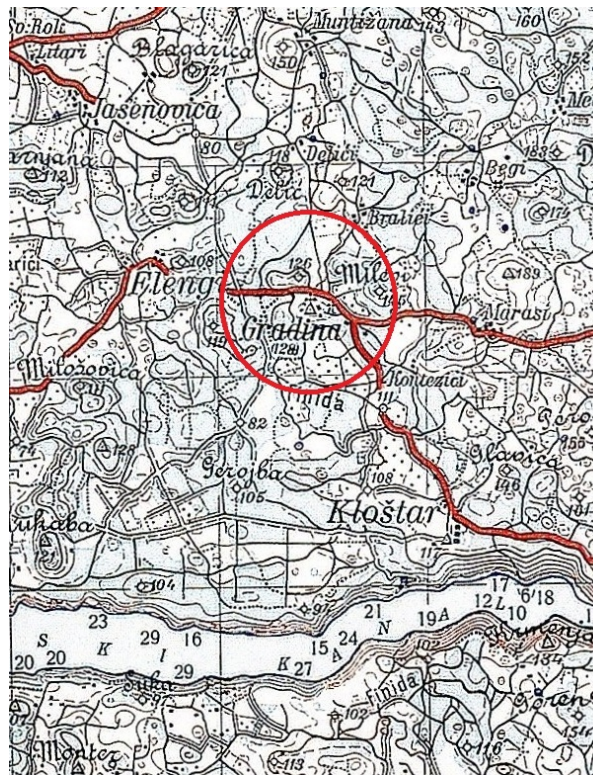
Toponimi su podijeljeni na skupine:

- **ekonimi ili ojkonimi**
Imena naseljenih mjesta: *Gradina, Vrsar*
- **oronimi:**
Imena gora i uzvisina: *Kaštelir, Montaker, Monte Ricco, Mukaba*
- **hidronimi**
Imena voda - rijeka, potoka, jezera: *Lentina*

Gradina, naseljeno mjesto.

- Primarna arheološka vrela.
- Tip naselja.
- Imenica *gradina*:
 - prapovijesno naselje, utvrda,
 - uvećanica od imenice *grad* (srednjovjekovni burg ili njegove ruševine).
 - Sinonim: *kašteljer* (od tal. *castello*).

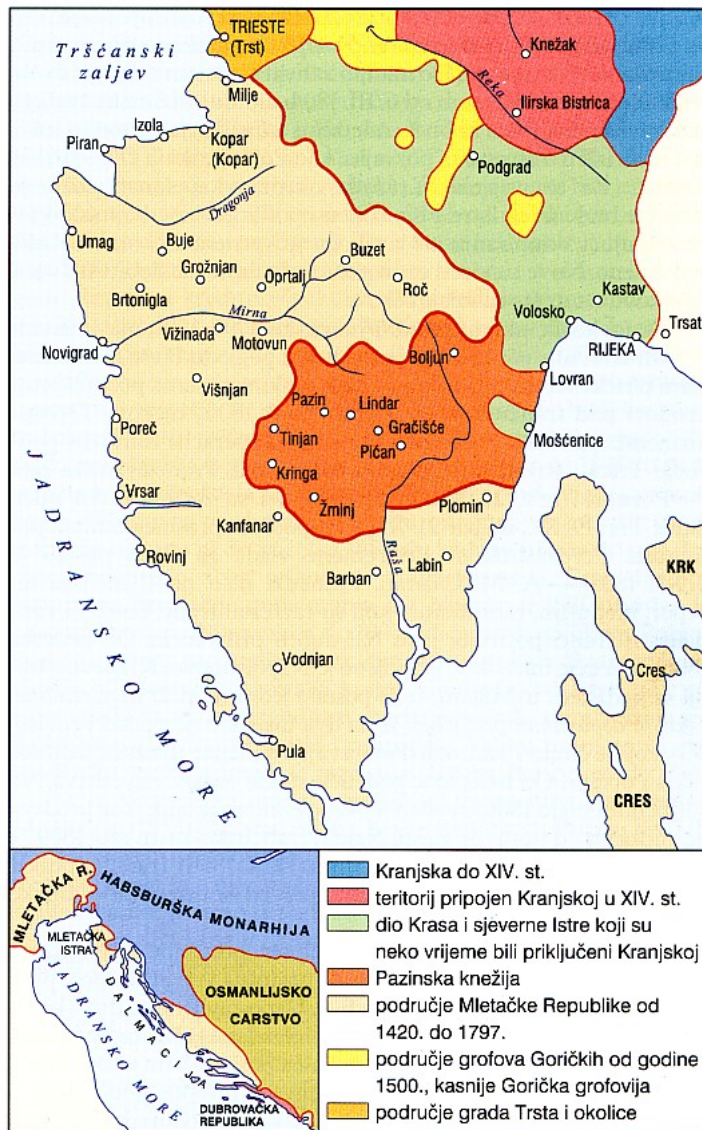

Kaštelir, arheološki lokalitet.

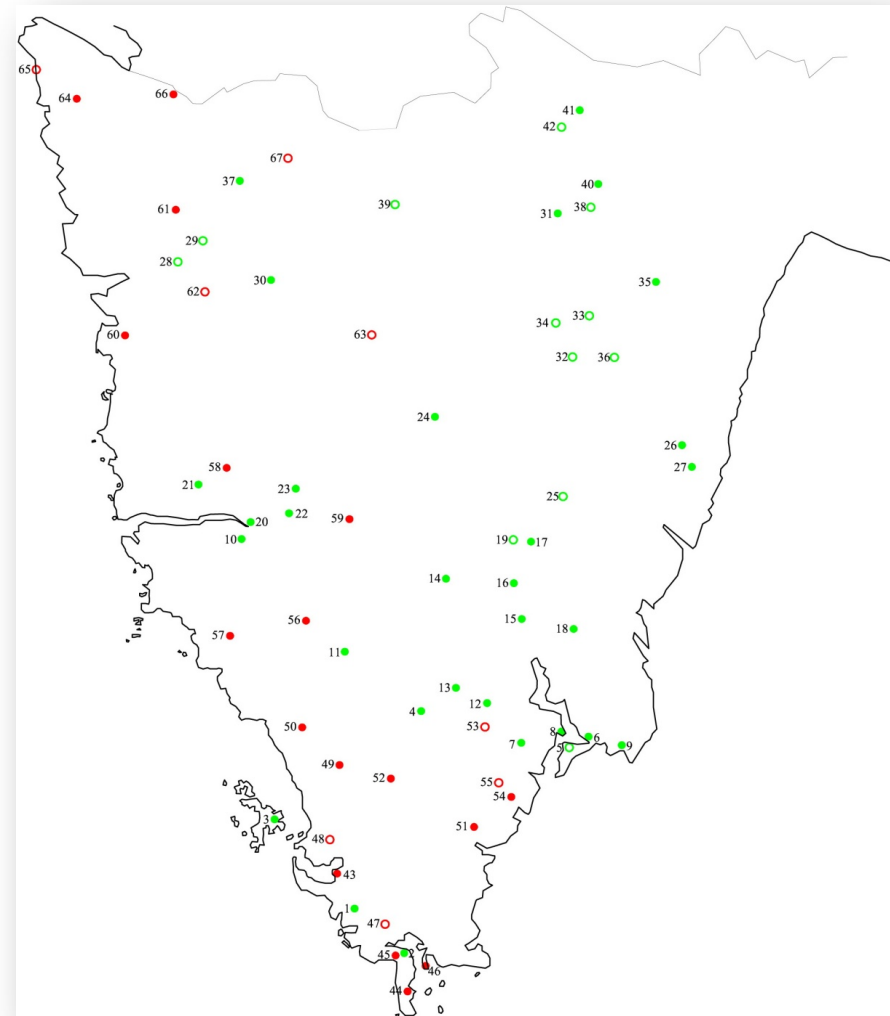
- Kaštelir = tal. *castelliere*
- Kaštelir = kaštel
→ lat. *castellum*, i, n.,
odnosno deminutiv
od *castrum*, i, n. =
grad, kula, tvrđava.

Dvojnost ISTRE: dvije etničke i jezične zajednice, hrvatska i talijanska

POVIJEST, mletačka Istra XVI–XVIII. st.

Kontija, posebni rezervat šumske vegetacije.

- obuhvaća površinu od 59,53 ha,
- starosti preko 140 godina, najbolje sačuvana površina ove zajednice u Istri (*Carpinetum orientalis croaticum*),
- 1771. - Conte Colleti.

Lentina, lokva u podnožju Monte Ricca.

- **Tal. lente** f leća; (anatom.) [?] *cristallina* leća (u oko), [?] *concava* udubena (ili konkavna) leća.

(Deanović – Jernej 1991.)

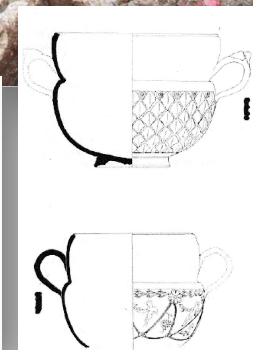
- Prema motivu poštanka, a po klasifikaciji Petra Šimunovića:
- imena mjesta motivirana fiziogeografskim karakterom objekta.
- metaforama: *Kitica*, *Krug*, *Šiljar*, *Monte d'oro*.

Monte Ricco - Monte ricco Gavanov vrh - Sveti Martin

tal. ricco 1. *adj.* bogat; obilan; *fig.* raskošan; *di qcs.* bogat čim, koji obiluje čim
(Deanović–Jernej 1991.)

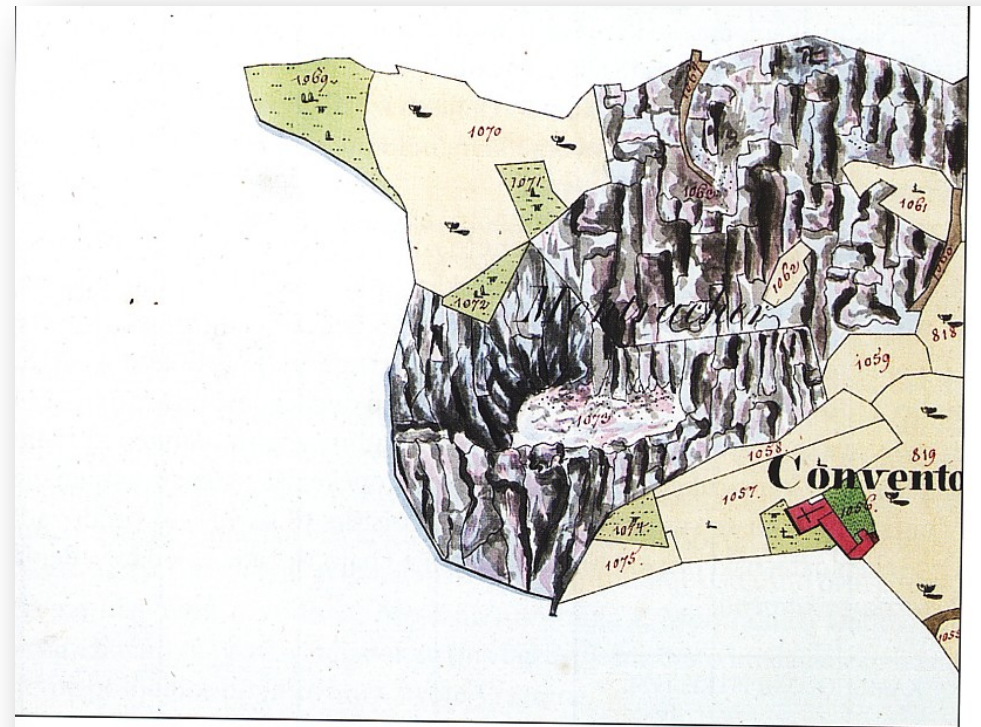
gavan *m.* 1. u narodnoj predaji bogat čovjek, ali grub i nemilosrdan prema siromašnima, neznabožac, 2. *pejor.* onaj koji mnogo ima, bogatun // (...) gavanov, *prid.*, koji pripada gavanu [~i dvori].
(Hrvatski enciklopedijski rječnik, Novi Liber, Zagreb 2002, str. 374)

Montraker, kamenolom.

- Tal. attraccare tr. (prs. 2. –acchi) pristati, pristajati
- Tal. attracco m (pl. –cchi) pristajanje, pristanište

(Deanović – Jernej, 1991,
83)

Slika 6. Kamenolom Montraker na Franciskanskom katastru iz 1820. godine prikazan je kao skup manjih eksploatacijskih područja.

Mukaba,

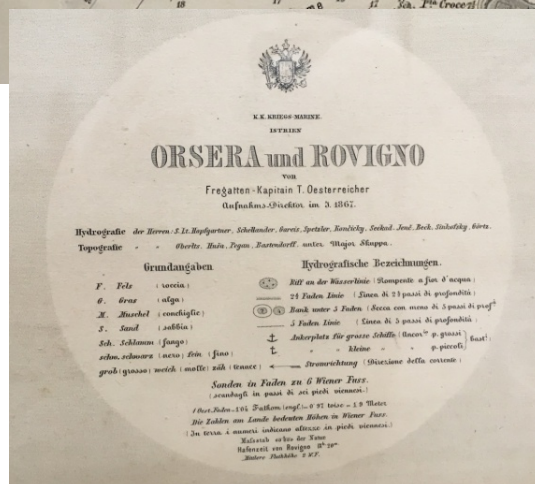
tal. calvo 1. *adj.* ćelav (Deanović – Jernej 1991.)

Prema motivu postanka, a po klasifikaciji Petra Šimunovića:

- imena mjesta motivirana fiziogeografskim karakterom objekta:

- Sastavom i izgledom tla:
Crljene stine-*Premantura*,
Pietra Pelosa, *Beligrad* ili
veličinom i drugim
osobitostima objekta:
Brdina-*Monte Grosso*,
Montelongo, *Brullo*

Vrsar - *Ursaria, Ursarium, Vrsarium, Orsaria*

- staromediteranska riječ
"ur" > izvor
(Šonje)
- tal. Orsera > hrv. Vrsar,
od lat. Ursaria
(Skok 1950, 49)

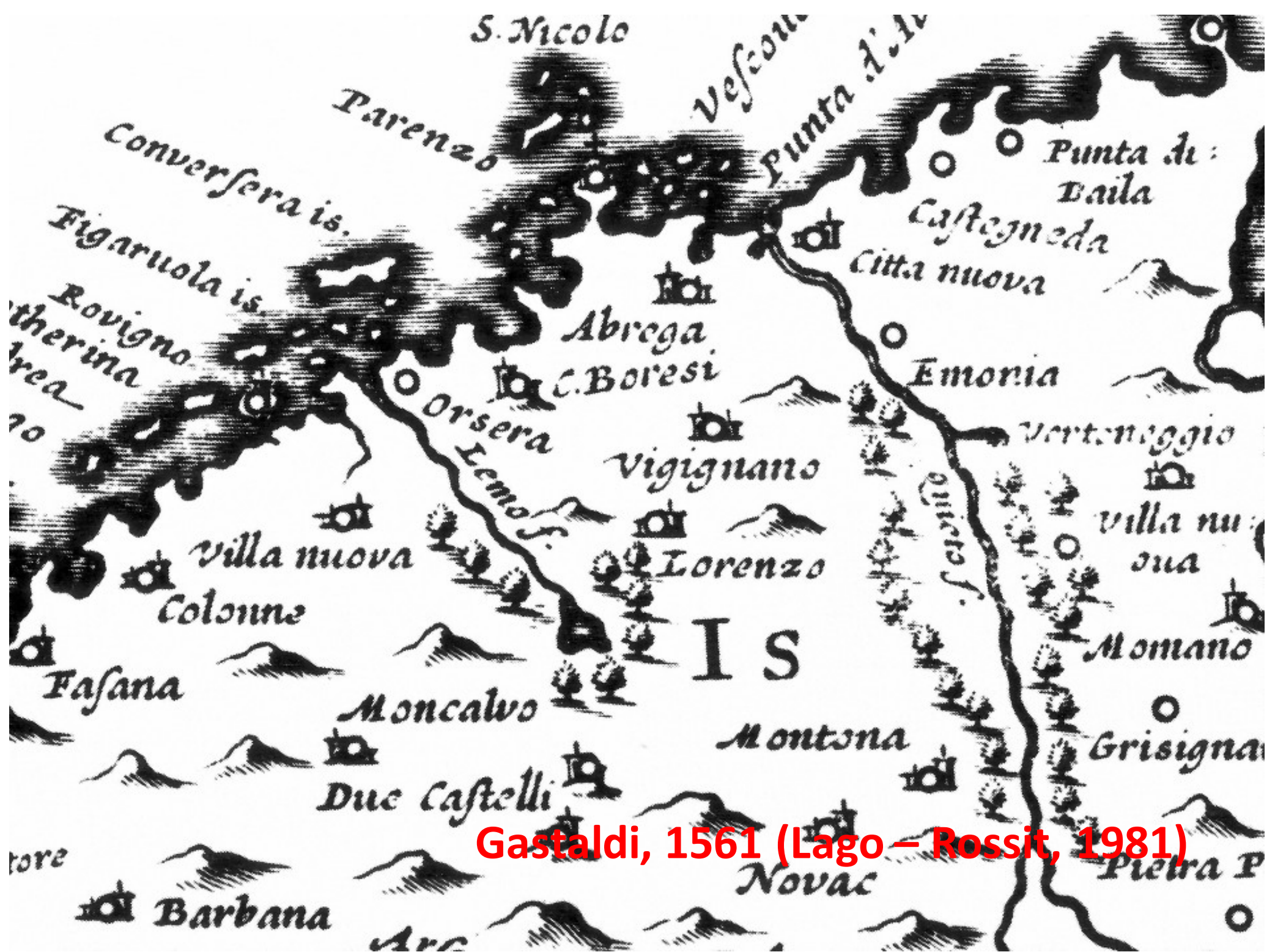
Lat. ursā = medvjedica
(Matijašić 2005)

Tabula Peutingeriana,
(Lago – Rossit 1981)

Topografska imena:

- izvor za poznavanje prostora, povijesnog razvitka, gospodarstva, društvenih odnosa.

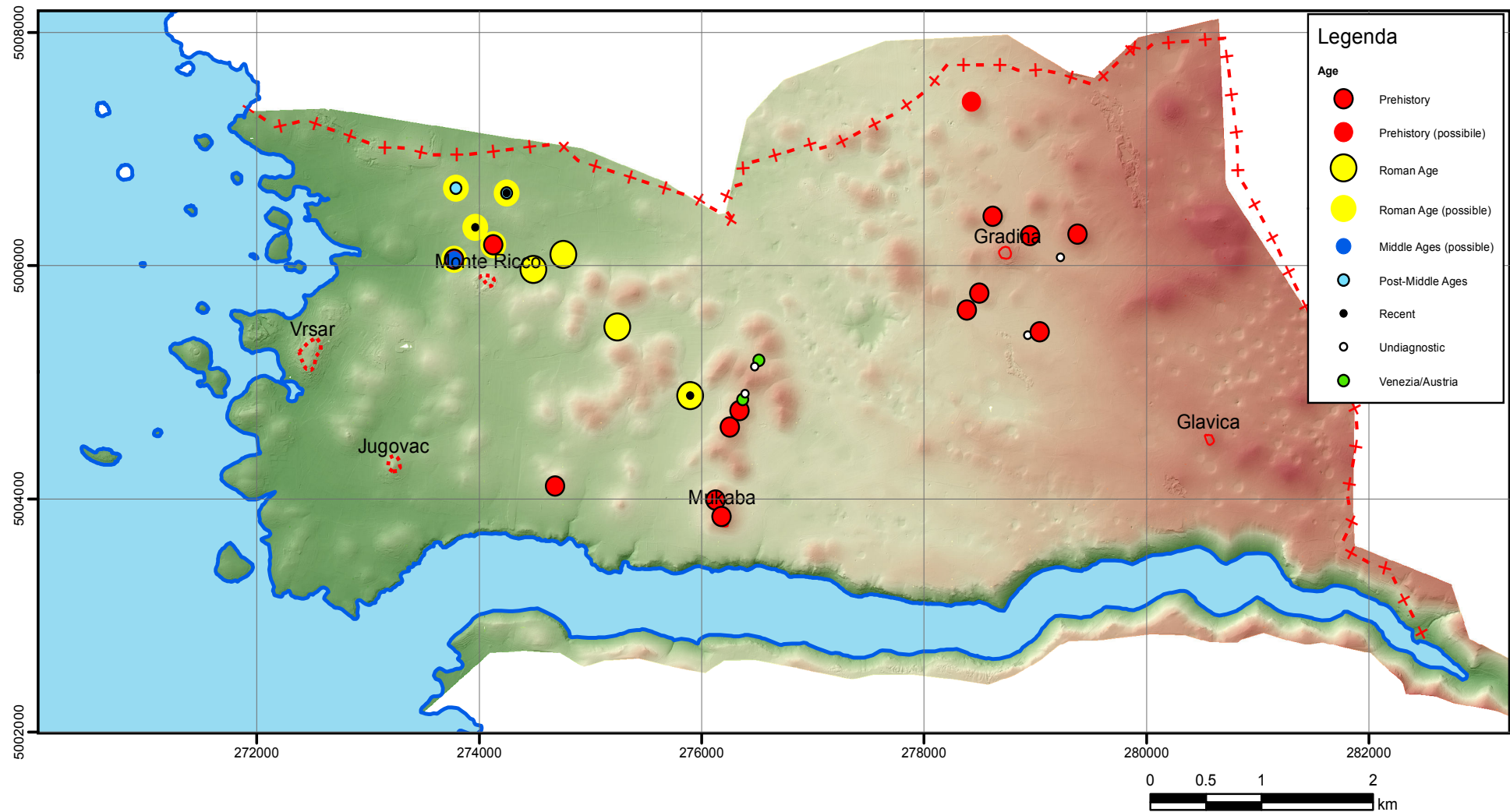
Toponimi u imenima zemljopisnih objekata:

- bogatstvo jezičnih podataka, preslojavanju etnosa.

Interdisciplinarna istraživanja.

RAT - ROPH PROJECT

Vrsar Municipality Territory - Archaeological survey

Topography from 2x2 m DTM, resampled LiDAR data

Lingvistika nam pomaže u pronalaženju jezičnih “relikata”.

- Preslojavanje naroda rezultira slojevitom diferencijacijom **toponima**.
- U njima možemo prepoznati:
3 povijesna i
7 lingvističkih slojeva.

- predrimski (histarski)
- romanski
- slavenski

- predindoeuropski
- indoeuropski
- indoeuropskiilirski
- rimski klasični
- rimski vulgarni
- srednjovjekovni
romanski
- srednjovjekovni
slavenski

